

Periodisme Científic i de Salut

Codi: 104988

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	3	1
2501933 Periodisme	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Luiz Peres Garzezi

Correu electrònic: luiz.peres@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Cal tenir present que es treballarà amb materials i lectures en anglès

Equip docent

Jordi Badia Perea

Prerequisits

No hi ha requisits previs, però s'entén que l'alumnat ha obtingut en els cursos precedents coneixements derivats de les matèries com Escriptura Periodística (I i II), Fonts, Tècniques i Organització del Treball Periodístic, Llenguatges Audiovisuals, Producció, Expressió i Disseny de Productes Periodístics, Teories de la Comunicació, Estructura de la Comunicació, entre altres que puguin donar una base teòrica i pràctica. Aquestes assignatures permeten tenir coneixements i competències necessàries per a seguir correctament l'assignatura de Periodisme Científic i de Salut, ja que l'alumnat tindrà una base teòrica i pràctica sobre la qual poder desenvolupar-se.

Objectius

Els objectius formatius de l'assignatura són:

- Explicar les diferents formes d'aproximació del periodisme al coneixement científic i de salut.
- Afavorir que l'alumnat pugui integrar i treballar amb coneixements complexos d'àrees específiques de les ciències naturals, socials, exactes i de la vida.
- Desenvolupar habilitats per a comunicar informacions, idees, problemes i solucions sigui pel el públic general o especialitzat.
- Treballar la capacitat crítica per interpretar dades rellevants, cercar informació i fonts específiques en els àmbits científics i de salut.

El contingut de l'assignatura aplicarà la perspectiva de gènere de manera transversal. Ho fa específicament a partir dels següents aspectes:

- a) Coneixement sobre la inclusió de la perspectiva de gènere en els textos periodístics sobre temes de ciències i de salut.
- b) Identificació i reconeixement del debat sobre la diversitat de gènere a les ciències.
- c) Afavorint una reflexió sobre l'estat actual de la producció informativa arran dels temes científics i de salut des d'una perspectiva de gènere que sigui inclusiva.

Competències

- Periodisme
 - Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
 - Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
 - Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
 - Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
 - Conèixer i aplicar els fonaments teòrics i pràctics de l'escriptura i la narrativa periodístiques i les seves aplicacions en els diferents gèneres, mitjans i suports.
 - Demostrar l'esperit crític i autocrític.
 - Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
 - Identificar les tradicions periodístiques contemporànies catalana, espanyola i internacional i les seves modalitats d'expressió específiques, així com la seva evolució històrica i les teories i conceptes que les estudien.
 - Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
 - Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
 - Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
 - Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
 - Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
 - Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.
 - Usar una tercera llengua com a forma de treball i expressió professional en els mitjans de comunicació.
 - Valorar la diversitat i la interculturalitat com a base per a treballar en equip.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
3. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
4. Comparar les diferents tradicions en el tractament de la informació especialitzada.
5. Comunicar en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació la narració periodística especialitzada en informació científica.
6. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
7. Conceptualitzar les teories i les tècniques del periodisme especialitzat.
8. Demostrar un coneixement pràctic del periodisme especialitzat

9. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
10. Distingir les teories de l'escriptura i la narrativa periodístiques per aplicar-les a les diferents especialitats temàtiques informatives.
11. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
12. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
13. Incorporar els principis de la deontologia professional en l'elaboració de narració periodística especialitzada en informació científica.
14. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
15. Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
16. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
17. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
18. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
19. Saber construir textos en una tercera llengua que s'adeqüin a les estructures del llenguatge periodístic i aplicar-les a les diferents especialitats temàtiques informatives.
20. Utilitzar els recursos de comunicació interactiva per processar, elaborar i transmetre informació en l'elaboració d'informació de caràcter especialitzat.
21. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.
22. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.
23. Valorar la diversitat i la interculturalitat com a base per a treballar en equip.

Continguts

1. Introducció al periodisme científic i de salut
 - La salut i la ciència en els mitjans
 - Què és el coneixement científic i com es comunica
 - La comunicació de la ciència i de la salut com producció de sentits
 - Comunicar la ciència a les audiències actives.
2. El mètode científic i les pseudociències
 - Les bases del mètode científic
 - La racionalitat científica i el falsacionisme (K. Popper)
 - Els divulgadors científics i el coneixement de les ciències
 - Les pseudociències i la desinformació.
3. Les fonts d'informació del Periodisme Científic i de Salut
 - Els problemes de les fonts
 - Les agències informatives i la reproducció acrítica
 - Les dificultats i reptes de la comprovació i verificació
 - L'estructura i funcionament del sistema científic espanyol i europeu.
4. La construcció de les notícies científiques i de salut
 - El llenguatge científic i el llenguatge periodístic
 - Estil i figures de llenguatge (metàfores, analogies, paradoxes)
 - Estadístiques i bases de dades
 - Articles científics i la comunitat científica.
5. El repte de les imatges en el Periodisme Científic i de Salut
 - Infografia, taules i la comunicació de dades
 - La fotografia com eina de comunicació
 - Els límits ètics i interpretatius dels recursos visuals.

6. Els gèneres informatius aplicats al Periodisme Científic i de Salut

- Els reportatges
- Les entrevistes
- Les cròniques i altres gèneres d'opinió
- Les biografies i històries de vida.

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura. Es penjarà també al Campus Virtual on l'alumnat podrà trobar la descripció detallada dels exercicis i pràctiques, els diversos materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura.

Metodologia

La metodologia docent consistirà en activitats dirigides presencials, activitats supervisades i treball dirigit i autònom.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12, 13, 15, 17, 21
Seminaris	33	1,32	3, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23
Treball autònom	42	1,68	1, 3, 4, 5, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21
Tutories	8	0,32	9, 13, 17

Avaluació

LES ACTIVITATS D'AVALUACIÓ SÓN:

- Activitat A - Examen, 20% sobre la qualificació final
- Activitat B - Activitats Pràctiques, 50% sobre la qualificació final
- Activitat C - Treball de curs dirigit, 30% sobre la qualificació final...

Per poder aprovar l'assignatura, caldrà treure una nota mínima de 5,0 a cadascuna de les activitats A, B i C.

RECUPERACIÓ:

L'alumnat tindrà dret a la recuperació de l'assignatura si ha estat avaluat del conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Per poder-se presentar a la recuperació de l'assignatura, s'haurà hagut d'obtenir la nota mitjana de 3,5. L'activitat que queda exclosa del procés de recuperació és el treball de curs.

SEGONA MATRÍCULA:

En cas de segona matrícula, l'alumnat podrà fer una única prova de síntesi que consistirà en una prova breu de continguts amb un apartat teòric i pràctic, emprant la bibliografia indicada pel professorat i d'una proposta de reportatge d'investigació d'un tema científic.

La qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova de síntesi.

PLAGI:

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats Pràctiques	50%	30	1,2	1, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 23
Examen	20%	2	0,08	1, 4, 7, 9, 12, 16, 17, 22
Treball de Curs Dirigit	30%	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 18, 20, 21, 22, 23

Bibliografia

Bucchi, & Trench, B. (2021). Routledge Handbook of Public Communication of Science and Technology. Taylor & Francis Group. <https://doi.org/10.4324/9781003039242>

Campos, A. (2022). Comunicación efectiva de la ciencia: ¿qué es y cómo ayuda a los científicos a mejorar su carrera y cumplir objetivos de impacto social? Revisión de la literatura. *Hipertext.Net*, 24, 23-39. <https://doi.org/10.31009/hipertext.net.2022.i24.03>

Dralega, C. A., & Napakol, A. (Eds.). (2022). *Health Crises and Media Discourses in Sub-Saharan Africa*. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-95100-9>

Dentzer. (2009). Communicating Medical News - Pitfalls of Health Care Journalism. *The New England Journal of Medicine*, 360(1), 1-3. <https://doi.org/10.1056/NEJMp0805753>

Elías, C. (2008). Fundamentos de periodismo científico y divulgación mediática. Madrid: Alianza Editorial.

Hernando Cuadrado, L. A. (2006). Periodismo científico y lenguaje/Scientific Journalism and Language. *Estudios sobre el mensaje periodístico*, 12, 331.

Hyde-Clarke, Hornmoen, Kjos Fonn, & Benestad Hågvar. (2020). *Media Health*. Scandinavian University Press (Universitetsforlaget). <https://doi.org/10.18261/9788215040844-2020>

Sanahuja Sanahuja, R., & López Rabadán, P. (2022). La gestión de fuentes como criterio de calidad en el periodismo de verificación. Uso y tendencias en la cobertura de la COVID-19 en España. *Hipertext.Net*, 24, 9-22. <https://doi.org/10.31009/hipertext.net.2022.i24.02>

Parrott, Nussbaum & Thompson. (2011). *The Routledge Handbook of Health Communication*. Taylor and Francis. <https://doi.org/10.4324/9780203846063>

Oransky. (2020). Will improvements in health journalism improve health literacy? *Information Services & Use*, 40(Health Literacy), 1-14. <https://doi.org/10.3233/ISU-200081>

Urrego Zuluaga, & Bustos Villalba, J. V. (2021). Periodismo científico y perfil periodístico como elementos metodológicos para la construcción de historias hipermediales. *Investigación y desarrollo*, 29(2), 68-.
<https://doi.org/10.14482/INDES.29.2.070.4>

Programari

Programari d'edició de text: Word o similar

Programari d'anàlisi de dades: Excel o similar